

cele ale urii, ci ale întrecerii. Fata umilită și traumatizată, târâtă apoi în pușcărie, nu are de ales. Trebuie să se apuce de box ori să ia o carabină. Iată că tot „răzbunarea“ prin sport este mai nobilă.

Grație regizorului Octavian Greavu, piesa devine exact ce și-a dorit autorul: un protest în stilul cel mai pur al teatrului agitatoric. Din acest motiv, regizorul a preferat să schimbe vechiul titlu al piesei, *Dona Quijota* (mai cultural, dar mai ales sceptic, evocând lupta cu morile de vânt al oricărui cavalier al onoarei), cu unul direct și combativ: *Fata care dă cu pumnul*. Octavian Greavu face, realmente, un spectacol politic, în stilul brechtian, accentuând latențele politice ale textului și complicitățile cu o anumită stare de fapt a României contemporane. Este foarte clar că regizorul se referă la faptul că violul individual al Fetei se transformă într-un viol colectiv. Vinovat este chiar Senatorul, apărătorul națiunii, interpretat cu pitorești accente demagogice de Livius Rus, iar protestul devine, astfel, minima obligație cetățenească. Are dreptate Octavian Greavu referitor la situația actuală din România? Nu prea, pentru că Puterea nu se mai deranjează să te violeze, ci se mulțumește să te păcălească. Ceea ce este, într-adevăr, un viol inclus. Dar, aici, din nou are dreptate Octavian Greavu. Să nu ne lăsăm păcăliți, chiar cu riscul de a fi ridicoli. Din fericire, sunt oameni care nu știu să urască, ceea ce nu este neapărat o calitate. Ca să joci rolul Fetei, trebuie să știi să urăști, iar Giulia Ionescu nu este din fire o persoană în stare să urască, ci doar să imite ura. Impunător, cu atitudine de boss este Mircea Crețu în Mister, impresarul Fetei, iar Anca Alexandra pune umor și detașare în rolul supraveghetorei. În concluzie, un spectacol pentru toți cei care nu se simt în stare să tolereze abuzurile unei societăți clădite pe corupție.

Teatrul Valah, Giurgiu – Fata care dă cu pumnul de Mircea M. Ionescu. Regia: Octavian Greavu. Scenografia: Olimpia Damian. Cu: Giulia Ionescu (Fata), Anca Alexandra (Femeia), Livius Rus (Senatorul), Mircea Crețu (Mister), Teodora Ionescu și Corina Ștefănescu (Gardiene). Data premierei: 12 aprilie 2007.

*Trecutul a fost internat la balamuc,
dar ruptura cu viitorul este imposibilă*

Te simți bine când vezi că un proiect are cursivitate și nu este blocat pe parcurs de obstacole felurite. Teatrul „Alexandru Davila“ din Pitești a început anul trecut un schimb cu Teatrul din Kraguevac, Serbia. Anul trecut, de Crăciun, Matei Varodi a montat acolo comedia *D-ale carnavalului* de I.L. Caragiale, premieră absolută la sârbi. Regizorul Dragan Jakovlevici, directorul teatrului din Kraguevac, a montat la Pitești *O tragedie furtunoasă*, o piesă mai veche a lui Dușan Kovacevici, bine cunoscut în Europa prin dramele sale despre sufletul sârb, tragedia sârbă de după 1990 și obsesia identității. Construită pe trei planuri temporale distincte: Bunicul Vaso (Trecutul), Fiii Milan și Costa cu soțiile lor (Prezentul) și nepotul Neven (Viitorul), pseudocomedia *O tragedie furtunoasă*, vorbește tuturor despre sârbi, fără

aerul de a face naționalism cu tot dinadinsul. Expert în balansul ideologic, Kovacevici detestă trecutul, dar nu speră în viitor. Reabilitează prezentul, dar nu știe ce se va întâmpla. Oare, Milan, fiul reușit al lui Vaso (jucat perfect, atașant, înțelept, de Dan Ivăneșei), director de teatru și, în plan metaforic, prezentul care opune rezistență, să fie Dușan însuși? Nu este exclus, știind stilul străveziu al autorului sârb. Dar autorul vrea să fie și medicul acestei lumi, pe care o iubește, și se transformă în rolul jucat de Emilian Cortea: un Iisus ce apără nebunii care cred în el. Nenorocirea este că prezentul nu are doar probleme metafizice, ci și conjugale: Costa, fratele lui Milan trăiește partea concretă a vieții: bea și își bate nevasta pe care nu încetează, printr-o idiotie a vieții, să o iubească. În acest moment începe, la Pitești, adevăratul spectacol. Intră în scenă Petrișor Stan cu un braț în ghips și Mirela Popescu în cârje. Credeți că este un accident? Nu, este urmarea faptului că au condus împreună mașina căsniciei în care unul apăsa pe frână și celălalt pe viteză. Actorii aduc o energie un pic vulgară (de aceea pe înțelesul tuturor) într-un spectacol care începe greu și se oferă târziu. Ce te uimește este că acest maestru în coduri naive, Dușan Kovacevici, poate să scrie două replici care îți dau de gândit despre un banal accident de stradă. Important este că nu te lasă niciodată cu mâna goală. Între trecut (Bunicul Vaso, nebun internat la un ospiciu echivoc) și viitor (Neven, nepotul retardat), sârbii nu mai pot descifra o cale de înaintare. Parabola e simplă: bunicul, fost torționar, poate ministru pe vremea „criminalului Broz” (este vorba de Iosip Broz Tito, croatul care a condus Statele Federative ale Iugoslaviei după Al Doilea Război Mondial, „călăul”, cum îl numeau stalinistii prin anii '50) nu-și mai recunoaște nepotul, *trecutul nu mai recunoaște viitorul*. De aici, impasul sârb care a devenit obsesia lui Kovacevici în dramele jucate și în România de la *Profesionistul* și *Tărâmul celălalt* la *Larry Thompson*, *tragedia unei tinereți*. Scenele majore se petrec între Trecut și Viitor, între Bunicul care îl întreabă alarmat pe Neven (nu știm dacă *neven* înseamnă ceva în sârbă, dar te duce cu gândul la o rădăcină europeană a cuvântului *nepot*) cine este el și cum de s-a schimbat într-atâta încât a devenit de nerecunoscut. Îi va pune această întrebare, monoton, până la finalul demn de tras în poză, în care copilul se întreabă „*cine sunt eu*”. Tot ce urmează în ultimul sfert al spectacolului este, în sfârșit, *vizibil*. Inclusiv scenografia Mirunei Varodi a cărei surpriză o reprezintă ridicarea cortinei centrale ce ascunde o lume de manechine, un cimitir de oameni de cârpă, de unde apar în scenă acele făpturi descendente de care nu ne putem despărți. Este acolo acel trecut (pe care îl analizează cu inteligență, nu cu nostalgie, cum spune elita romană) de care nimeni nu se poate despărți. Abia acum spațiul scenic începe să reprezinte spațiul lexical. Este vorba, în sfârșit, despre *ruptura imposibilă* ce rămâne, speranța nu doar a Bunicului, ci a întregului popor sârb. Amenințând cu sinuciderea, Vasa are bucuria să vadă că fiii săi au alergat îngroziți să îl salveze. Între trecut și prezent, legăturile afective sunt intacte, chiar dacă trecutul a fost internat la balamuc. A doua jumătate a spectacolului de la Pitești este de o admisibilă calitate teatrală, chiar dacă actorul Adrian Duță este contraindicat pentru rolul lui Neven. Însă, Ion Roxin lucrează pe un contrast cu totul spectaculos. Te-ai aștepta ca acest mult evocat Bunic internat la casa de nebuni să fie o epavă, dar Roxin afișează

o bătrânețe splendidă, un fel de Peter O'Toole, subțire și elegant, care departe de a-și lua rămas bun de la lume, tocmai se căsătorește cu o „colegă de ospiciu“, interpretată cu un dulce infantilism de Doina Aida Stan. Este un cifru pe care Kovacevici îl folosește, de regulă, în mai toate piesele sale, nu foarte greu de descifrat, pentru că sub aparența unor drame individuale se ascunde marea dramă colectivă a sârbilor. Atât aceea titoisto-comunistă, cât și aceea mai gravă, „modernă“, a fărâmițării Iugoslaviei și a invaziei americane.

Teatrul Alexandru Davila, Pitești – O tragedie furtunoasă, de **Dușan Kovacevici**. Traducerea: Ana Niculina Ursulescu. Regia: Dragan Jakovljevic (Serbia). Scenografia: Miruna Varodi. Muzica: Vojislav Voki Kostin. Cu: Luminița Bortea (*Ruja*), Dan Aivănesei (*Milan*), Adrian Duță (*Neven*), Petrișor Stan (*Costa*), Mirela Popescu (*Dulca*), Doina Aida Stan (*Raina*), Ion Roxin (*Vasile*), Tudorița Popescu (*Politișta*). Data premierei: 28 aprilie 2007.

Simona BURTEA

„Mama-E” sau „supra”-realismul unei vieți

În 2004, Teatrul Radiofonic lansa spectacolul cu piesa *Domnișoara din Tacna* de Mario Varga Llosa, în premieră absolută în România. De atunci n-am mai auzit de o altă montare a piesei. Dar anul trecut m-am întâlnit cu regizorul Bogdan Cioabă, care mi-a mărturisit dorința de a monta acest text la Teatrul „Al. Davila” din Pitești. Unul dintre motivele pentru care a ales această piesă era aniversarea celor patru decenii și jumătate activitate pe care le împlinea actrița Ileana Zărnescu. Dar nu singurul. Llosa a creat personaje care trăiau în Peru anului 1983; iar povestea lor pune în discuție probleme de familie, chinuri ale unor bătrâni care abia își duc bătrânețile de pe o zi pe alta și care sunt marginalizați și ignorați de societate. Aici, zicala „Dacă nu ai un bătrân să-ți cumperi” nu are nicio valoare. Și, dacă te gândești la societatea din România zilelor noastre, realizezi că trăim aceeași tragedie. Regizorul a făcut o adaptare după *Domnișoara din Tacna* a lui Llosa, intitulată **Mama-E**.

Se spune că atunci când mori, într-o fracțiune de secundă îți vezi viața ca pe un film. Gânduri te frământă, ai muștrări de conștiință sau regrete puternice, dar nu mai poți schimba nimic. Toate întâmplările se petrec în mintea personajului central, spațiul fiind subliniat și de scenograf (Cristina Ciucu) printr-un decor suprarealist, jumătate din sticlă, în mijlocul căruia *tronează* bătrâna domnișoară. În planul al doilea al scenei, sunt două rânduri de scări care sugerează drumul către cele mai ascunse gânduri ale bătrânei. Dacă privești din lateralul sălii, decorul central pare o cruce mânjită cu sânge (practicabile de culoare roșie). În schimb, privind din față, *mașinăria* pare o caracatiță cu patru brațe, brațe care duc spre nivelul superior al existenței. În acest spațiu, actorii joacă viața searbădă și suferindă a personajelor, a unei